

Asia: VN/18534/2020

Ehdotus hallituksen esitykseksi laiksi Saavutettavuuskirjasto Celiasta - työryhmän raportti

Saavutettavuuskirjasto Celian asema ja tarkoitus (1 §)

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Kehitysvammaliitto tarkastelee ehdotusta kehitys- ja puhevammaisten ihmisten sekä selkokieltä tarvitsevien henkilöiden näkökulmasta.

Laissa käytetään käsitteitä lukemisesteinen ja saavutettava julkaiseminen. Lukemisesteinen määritellään tekijänoikeuslaissa, ja pidämme tärkeänä, että kaikki Celian palveluiden piiriin ohjaavat tahot ovat perillä siitä, keitä lukemisesteisillä tarkoitetaan. Selkeä määrittely varmistaa yhdenmukaisen ja -vertaisen neuvonnan ja opastuksen esimerkiksi yleisissä kirjastoissa. Lukemiseste voi olla myös väliaikainen, esimerkiksi kielen oppimisesta johtuva, joten myös siihen liittyviin kysymyksiin tulee olla varautunut vastaamaan.

Käsite saavutettava julkaisu yläkäsitteenä sisältää myös selkokirjallisuuden ja selkokielliset oppimateriaalit, mutta kirjojen mukauttamista selkokielelle tai selkokirjallisuuden ja -oppimateriaalien asiantuntijuutta ei kuitenkaan määritellä Celian tehtäväksi. Selkokirjat kuuluvat kuitenkin esimerkiksi niihin teoksiin, jotka voidaan tarjota asiakkaalle äänikirjamuodossa. Onko riittävän tarkasti määritelty ja myös käytännön tilanteita varten ohjeistettu, miten asiakkaille avataan saavutettavan julkaisun käsitettä ja myös sitä, mitkä palvelut eivät kuulu Celialle.

Kirjaston tehtävät (2 §)

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Kirjaston tehtävänä on myös saavutettaviin julkaisuihin liittyvä neuvonta ja ohjaus. Millaista selkokirjallisuuteen ja selkokiellisiin oppimateriaaleihin liittyvää osaamista Celiassa on ja miten sitä

pidetään yllä, jos lukemisesteinen asiakas tai hänen lähi-ihmisensä tarvitsee tietoa nimenomaan selkokirjallisuudesta tai selkokielisistä oppimateriaaleista.

Maksuttomuus (3 §)

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Kannatamme sitä, että kirjaston palvelut säilyvät asiakkaalle maksuttomina, sillä monet lukemisesteiset henkilöt ovat myös taloudellisesti heikossa asemassa. Maksuttomuus takaa yhdenvertaisen mahdollisuuden käyttää kirjastopalveluja ja oppimateriaaleja.

Käytösäännöt sekä käyttö- ja lainauskielto (4 § ja 5 §)

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Käytösääntöjen osalta tulee varmistaa, että kirjaston käyttöön opastavat tekstit ovat tarjolla myös selkokielellä ja tarvittaessa ohjeiden lisäksi myös itse käytösäännöt.

Yhteistyö, johtokunta, johtaja ja Braille-neuvottelukunta (6 §-9 §)

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Johtokunnan kokoonpanossa tulee huomioida, että se edustaa laajasti Saavutettavuuskirjasto Celian kohderyhmiä.

Virastolle ehdotettu uusi nimi: Saavutettavuuskirjasto Celia

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Uusi nimi kuvaa aiempaa nimeä paremmin kirjaston nykyistä tehtäväkenttää ja kohderyhmää. Celia on brändinä tunnettu.

Muita huomioita hallituksen esityksestä:

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Toiminnassa tulee huomioida kaikki Saavutettavuuskirjasto Celian kohderyhmät yhdenvertaisesti, myös kehitys- ja puhevammaiset ihmiset. Esimerkiksi kun Saavutettavuuskirjasto Celia arvioi toimintaansa, on tärkeä kuulla asiakkaiden näkemyksiä laajasti.

Selkokieltä tarvitsevat lukemisesteiset henkilöt tulee huomioida kirjaston suullisessa ja kirjallisessa viestinnässä ja neuvonnassa.

Kara Henna
Kehitysvammaliitto/Selkokeskus